

USTAWA

z dnia 5 stycznia 1991 r.

Prawo budżetowe.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Prawo budżetowe ustala ogólne zasady i tryb gromadzenia zasobów pieniężnych objętych budżetem państwa i budżetami gmin oraz przeznaczania tych zasobów na finansowanie zadań wynikających z funkcji państwa i gmin, a także ustala formy organizacyjno-prawne jednostek realizujących zadania objęte budżetem państwa i budżetami gmin.

Art. 2. 1. Budżet państwa jest rocznym planem finansowym obejmującym dochody i wydatki państwa.

2. Budżet państwa jest uchwalany przez Sejm na okres roku kalendarzowego w formie ustawy, zwanej dalej „ustawą budżetową”.

3. Ustawa budżetowa zapewnia realizację założeń polityki społeczno-gospodarczej państwa przyjętych przez Sejm.

Art. 3. 1. Dochodami budżetu państwa, z wyłączeniem dochodów gmin, określonych w odrębnej ustawie, są:

- 1) podatki od działalności gospodarczej prowadzonej przez osoby prawne i fizyczne oraz jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej,
- 2) podatki od dochodów ludności,
- 3) inne niż wymienione w pkt 1 i 2 podatki i opłaty oraz odsetki i dywidendy od wniesionego kapitału, stanowiące na mocy innych ustaw dochody budżetu państwa,
- 4) wpływy z ceł,
- 5) wpłaty z zysku Narodowego Banku Polskiego,
- 6) wpłaty od jednostek gospodarki pozabudżetowej i państwowych funduszy celowych,
- 7) odsetki od środków na rachunkach bankowych oraz odsetki od udzielonych kredytów,
- 8) dochody państwowych jednostek budżetowych ze sprzedaży usług i materiałów,

- 9) dochody ze sprzedaży, najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa,
- 10) darowizny, spadki i zapisy na rzecz Skarbu Państwa,
- 11) różne dochody państwowych jednostek budżetowych, w tym dochody z kar i odsetek.

2. Wydatkami budżetu państwa są:

- 1) wydatki bieżące naczelnich organów władzy państwowej, naczelnich i centralnych organów administracji państwowej oraz innych naczelnich i centralnych organów państwowych,
- 2) wydatki bieżące związane z działalnością jednostek organizacyjnych podległych organom wymienionym w pkt 1,
- 3) dotacje na inwestycje,
- 4) dotacje dla zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, środków specjalnych i państwowych funduszy celowych,
- 5) dotacje przedmiotowe,
- 6) dotacje podmiotowe,
- 7) dotacje celowe na zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminom oraz dotacje celowe na zadania własne gmin,
- 8) odsetki od zaciągniętych kredytów i od papierów wartościowych Skarbu Państwa,
- 9) wydatki na pokrycie umorzenia i ulgowego oprocentowania kredytów bankowych,
- 10) spłaty kredytów bankowych i odsetek z tytułu udzielonych gwarancji,
- 11) wydatki związane z emisją i wykupem papierów wartościowych,
- 12) subwencje ogólne dla gmin,
- 13) inne wydatki określone odrębnymi ustawami,
- 14) przyrost zadłużenia z tytułu udzielonych kredytów.

Art. 4. 1. W budżecie państwa tworzy się ogólną rezerwę budżetową na wydatki nieprzewidziane w wysokości do 1% wydatków budżetu państwa.

2. W budżecie mogą być tworzone rezerwy celowe na wydatki, których szczegółowy podział na pozycje klasyfikacji budżetowej nie może być dokonany w okresie uchwalania budżetu.

3. W budżecie państwa mogą być również tworzone rezerwy celowe na:

- 1) wydatki związane ze spłatą kredytów bankowych i odsetek z tytułu poręczeń (gwarancji) udzielonych przez Radę Ministrów lub Ministra Finansów w imieniu Skarbu Państwa,
- 2) niezbędne uzupełnienie subwencji ogólnych dla gmin.

4. W budżecie państwa rezerwy celowe mogą być tworzone tylko w części, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2.

Art. 5. 1. Różnica między dochodami a wydatkami budżetu stanowi nadwyżkę lub niedobór budżetu.

2. Ustawa budżetowa określa przeznaczenie nadwyżki budżetu państwa lub źródła pokrycia niedoboru.

Art. 6. 1. Budżet państwa składa się z części, którymi dysponują właściwi ministrowie, oraz z części zbiorczej obejmującej budżety wojewodów.

2. W odrębnych częściach budżetu państwa ujmuje się:

- 1) subwencje ogólne dla gmin,
- 2) rezerwy ogólne i celowe,
- 3) środki na naukę.

3. W uzasadnionych przypadkach w budżecie państwa mogą być tworzone odrębne części dla państwowych jednostek organizacyjnych nie będących organami władzy lub administracji państwowej.

Art. 7. 1. Budżety gmin są rocznymi planami finansowymi obejmującymi:

- 1) dochody i wydatki organów gmin,
- 2) dochody i wydatki komunalnych jednostek budżetowych i zadań własnych gmin,
- 3) wpłaty jednostek organizacyjnych i dotacje dla jednostek organizacyjnych rozliczających się z budżetami gmin,
- 4) dochody z podatków, opłat i innych należności gmin określonych ustawami,
- 5) subwencje ogólne z budżetu państwa,
- 6) wyodrębnione wydatki na finansowanie zleconych gminom zadań z zakresu administracji rządowej oraz dotacje celowe i dochody związane z realizacją tych zadań,
- 7) dochody z majątku gmin,
- 8) źródła pokrycia niedoboru.

2. W budżecie gminy mogą być wyodrębnione środki do dyspozycji sołectw.

Art. 8. Rady gmin uchwalają budżety gmin na okres roku kalendarzowego w terminach i na zasadach określonych w ustawie o samorządzie terytorialnym.

Art. 9. 1. Dochody i wydatki budżetu państwa oraz budżetów gmin klasyfikuje się według:

- 1) działów — odpowiadających podstawowym dziedzinom działalności,

- 2) rozdziałów — odpowiadających określonym grupom jednostek organizacyjnych lub zadań budżetowych,
- 3) paragrafów — odpowiadających określonym źródłom dochodów oraz rodzajom wydatków budżetowych.

2. Dochody i wydatki budżetu państwa klasyfikuje się także według części obejmujących poszczególne:

- 1) naczelne organy władzy państwowej,
- 2) naczelne i centralne organy administracji państwowej, wymiaru sprawiedliwości, nauki i inne,
- 3) zadania ogólne, nie przypisane jednostkom określonym w pkt 1 i 2, w tym rezerwy ogólne i celowe oraz subwencje ogólne dla gmin.

3. Dotacje celowe na zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminom oraz dochody i wydatki związane z tymi zadaniami ujmuje się we właściwych resortowych częściach budżetu państwa i części obejmującej budżety wojewodów.

4. W odrębnych podziałkach klasyfikacyjnych, poza wymienionymi w ust. 1 i 2, ujmuje się:

- 1) nadwyżki dochodów nad wydatkami budżetu,
- 2) wpływy pochodzące ze sprzedaży obligacji i bonów Skarbu Państwa oraz akcji i innych papierów wartościowych,
- 3) przychody i rozchody związane z kredytami,
- 4) niedobory w budżecie.

5. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, ustala szczegółową klasyfikację dochodów i wydatków budżetowych oraz zasady zaliczania poszczególnych rodzajów dochodów i wydatków do odpowiednich podziałek klasyfikacji budżetowej, a także klasyfikacje przychodów i rozchodów wymienionych w ust. 4.

Art. 10. Dochody i wydatki budżetu państwa, realizowane bezpośrednio przez ministrów i wojewodów oraz jednostki im podległe, powinny być w planowaniu, ewidencji i sprawozdawczości wydzielone od zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminom.

Art. 11. Gminy i ich jednostki organizacyjne prowadzące gospodarkę finansową na zasadach określonych w niniejszej ustawie opracowują plany i sprawozdania finansowe, zachowując obowiązujące zasady klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

Art. 12. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) ministrach — rozumie się przez to także kierowników naczelnych i centralnych organów administracji państwowej oraz innych dysponentów wyodrębnionych części budżetu państwa,
- 2) ustawie o samorządzie terytorialnym — rozumie się przez to ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95, Nr 32, poz. 191 Nr 34, poz. 199, Nr 43, poz. 253 i Nr 89, poz. 518),
- 3) dysponentach części budżetowych — rozumie się przez to dysponentów wydatków budżetowych ustalonych w danej części budżetu państwa,
- 4) zadaniu budżetowym — rozumie się przez to określone jednorodne zadanie klasyfikacyjnie wyodrębnione i realizowane przez różne jednostki organizacyjne i osoby fizyczne,

- 5) gospodarce pozabudżetowej — rozumie się przez to zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych oraz środki specjalne,
- 6) środkach pozabudżetowych — rozumie się przez to środki gospodarki pozabudżetowej oraz państwowych funduszy celowych,
- 7) budżecie — rozumie się przez to budżet państwa i budżety gmin.

Rozdział 2

Zasady gospodarki finansowej

Art. 13. 1. Zamieszczenie w budżecie państwa dochodów z określonych źródeł lub wydatków na określone cele nie stanowi podstawy roszczeń bądź zobowiązań prawnych państwa wobec osób trzecich ani roszczeń tych osób wobec państwa.

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do wydatków budżetu państwa na subwencje ogólne dla gmin.

3. Zasadę, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio do budżetów gmin w zakresie roszczeń i zobowiązań samorządu terytorialnego i osób trzecich.

Art. 14. Państwowe jednostki organizacyjne, których gospodarka finansowa nie jest uregulowana w odrębnych ustawach, są państwowymi jednostkami budżetowymi lub zakładami budżetowymi i prowadzą gospodarkę finansową na zasadach określonych w niniejszej ustawie.

Art. 15. 1. Państwowe jednostki budżetowe pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu państwa, a uzyskane dochody odprowadzają do tego budżetu.

2. Dysponenci części budżetowych mogą powoływać lub likwidować państwowe jednostki budżetowe objęte daną częścią budżetu państwa.

Art. 16. 1. Działalność gospodarcza podejmowana w celu realizacji zadań państwowych jednostek organizacyjnych może być prowadzona w formie gospodarki pozabudżetowej, jeżeli koszty tej działalności pokrywane są z uzyskiwanych dochodów własnych.

2. Mogą być stosowane następujące formy gospodarki pozabudżetowej:

- 1) państwowa jednostka organizacyjna, która prowadzi działalność gospodarczą na zasadzie odpłatności, może być prowadzona w formie zakładu budżetowego, pokrywającego swoje koszty z dochodów własnych,
- 2) działalność uboczna lub część podstawowej działalności państwowej jednostki budżetowej, nie wyodrębniona organizacyjnie z tej jednostki, może być finansowana z dochodów uzyskiwanych z tej działalności, zwanych dalej środkami specjalnymi,
- 3) działalność uboczna lub część podstawowej działalności państwowej jednostki budżetowej, wyodrębniona organizacyjnie z tej jednostki, może być prowadzona i finansowana z dochodów własnych w formie gospodarstwa pomocniczego.

3. Na działalność, o której mowa w ust. 1, mogą być przyznawane dotacje z budżetu.

4. Zakres i zasady przyznawania dotacji, o których mowa w ust. 3, określają:

1) w odniesieniu do budżetu państwa — Rada Ministrów w drodze rozporządzenia,

2) w odniesieniu do budżetu gminy — rada gminy.

5. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, ustala stawki dotacji przedmiotowych dla działalności objętych rozporządzeniem, o którym mowa w ust. 4 pkt 1.

6. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, określa tryb tworzenia i szczegółowe zasady gospodarki finansowej zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych, o których mowa w ust. 2.

7. Likwidacja jednostki gospodarczej będącej osobą prawną w celu utworzenia jednostki działającej na zasadach gospodarki pozabudżetowej, o których mowa w ust. 2, może nastąpić tylko za zgodą Ministra Finansów, z tym że w odniesieniu do jednostek stanowiących własność komunalną zgodę wyraża wojewoda.

Art. 17. 1. Jednostki organizacyjne gmin, których gospodarka finansowa nie jest uregulowana w odrębnych ustawach, prowadzą tę gospodarkę na zasadach określonych w art. 15 ust. 1 oraz art. 16 ust. 1—4 pkt 2 i ust. 6.

2. Jednostki, o których mowa w ust. 1, może powoływać lub likwidować rada gminy.

Art. 18. 1. Zadanie państwowe może być wyodrębnione z budżetu państwa i finansowane w ramach państwowego funduszu celowego, utworzonego na podstawie ustawy.

2. Wydatki państwowego funduszu celowego mogą być dokonywane tylko w ramach posiadanych środków finansowych obejmujących bieżące dochody i pozostałości z okresów poprzednich, z zastrzeżeniem ust. 4.

3. Środki finansowe państwowego funduszu celowego są gromadzone w banku na wyodrębnionym rachunku.

4. Dopuszcza się możliwość przejściowego zasilania państwowego funduszu celowego kredytem bankowym.

5. Gospodarka finansowa państwowych funduszy celowych jest prowadzona na podstawie planów stanowiących część ustawy budżetowej, określających przychody i rozchody poszczególnych państwowych funduszy celowych.

6. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady gospodarki finansowej państwowych funduszy celowych.

Art. 19. 1. Z budżetu państwa mogą być udzielane dotacje przedmiotowe dla przedsiębiorstw i innych jednostek wytwarzających określone rodzaje wyrobów lub świadczących określone rodzaje usług, kalkulowane według stawek jednostkowych.

2. Ustawa budżetowa określa kwoty i zakres dotacji, o których mowa w ust. 1.

3. Minister Finansów, z zastrzeżeniem ust. 4, w drodze rozporządzenia, ustala stawki dotacji przedmiotowych na jednostkę wyrobu lub usługi oraz określa szczegółowe zasady i tryb udzielania tych dotacji z uwzględnieniem równoprawności podmiotów gospodarczych, niezależnie od ich przynależności sektorowej.

4. Minister Edukacji Narodowej ustala stawki dotacji, o których mowa w ust. 3, do podręczników szkolnych i akademickich oraz w porozumieniu z Ministrem Finansów określa szczegółowe zasady i tryb udzielania tych dotacji.

Art. 20. 1. Z budżetu państwa mogą być udzielane dotacje dla jednostek niepaństwowych na zadania państwowe realizowane przez te jednostki.

2. Ustawa budżetowa określa wysokość dotacji z budżetu państwa dla jednostek, o których mowa w ust. 1.

3. Rada Ministrów określa rodzaje zadań państwowych, które mogą być zlecone jednostkom niepaństwowym.

Art. 21. Z budżetu państwa mogą być udzielane dotacje podmiotowe w ustawowo określonym zakresie lub w zakresie określonym w przepisach wydanych na podstawie ustaw.

Art. 22. 1. W zakresie ustalonym przez Sejm z budżetu państwa mogą być finansowane umorzenia kredytów bankowych oraz dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa zasady i tryb rozliczeń budżetu z tytułów, o których mowa w ust. 1.

Art. 23. 1. Rada Ministrów lub Minister Finansów na wniosek banku lub kredytobiorcy mogą udzielić gwarancji spłaty ze środków budżetu państwa części lub całości kredytu bankowego.

2. Gwarancja, o której mowa w ust. 1, może dotyczyć również spłaty odsetek od kredytu bankowego.

3. Ustawa budżetowa określa łączną kwotę zobowiązań, które mogą być objęte gwarancjami określonymi w ust. 1 i 2.

4. Skarbowi Państwa przysługuje prawo dochodzenia zwrotu środków przekazanych z budżetu państwa na spłatę kredytów bankowych i odsetek, o których mowa w ust. 1 i 2.

5. Udzielenie gwarancji, o której mowa w ust. 1 i 2, może być uzależnione od wpłacenia opłaty gwarancyjnej. Rada Ministrów określa zasady ustalania opłat i gospodarki opłatami gwarancyjnymi.

Art. 24. Minister Finansów prowadzi ewidencję:

- 1) należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych kredytów zagranicznych oraz należności ze zwrotu środków przekazanych z budżetu państwa na udzielone kredyty oraz na spłatę kredytów bankowych i odsetek bankowych z tytułu udzielonych gwarancji,
- 2) zobowiązań Skarbu Państwa związanych ze spłatą kredytów krajowych i zagranicznych oraz wykupem wyeemitowanych papierów wartościowych.

Art. 25. Minister Finansów określa zasady rachunkowości i planowania dotyczące emisji i obrotu państwowymi papierami wartościowymi, emitowanymi przez Skarb Państwa, a w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Statystycznego — także zasady sprawozdawczości w tym zakresie.

Rozdział 3

Zasady finansowania inwestycji

Art. 26. 1. Wydatki budżetu państwa na inwestycje obejmują:

- 1) wydatki na inwestycje państwowych jednostek i zakładów budżetowych,
- 2) dotacje na finansowanie:
 - a) inwestycji innych państwowych jednostek organizacyjnych, dla których zasady gospodarki finansowej są określone w odrębnych ustawach,
 - b) inwestycji podmiotów gospodarczych,
- 3) środki na spłatę kredytów bankowych na inwestycje objęte gwarancjami, o których mowa w art. 23,
- 4) środki na spłatę odsetek od kredytów bankowych określonych w pkt 3.

2. W budżecie państwa mogą być planowane również dotacje na finansowanie inwestycji realizowanych przez gminy w zakresie ustalonym w ustawie budżetowej.

Art. 27. 1. Do inwestycji centralnych zalicza się inwestycje państwowych jednostek i zakładów budżetowych, podmiotów gospodarczych i państwowych jednostek organizacyjnych, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 1 i 2, finansowane w całości lub w części ze środków budżetu państwa lub objęte gwarancjami, o których mowa w art. 23, jeżeli całkowita wartość kosztorysowa danej inwestycji jest wyższa od kwoty określonej w ustawie budżetowej na dany rok, a okres realizacji przekracza rok budżetowy.

2. Wykaz inwestycji centralnych stanowi załącznik do ustawy budżetowej, w którym dla każdej inwestycji centralnej określa się w szczególności:

- 1) nazwę i lokalizację inwestycji,
- 2) nazwę inwestora,
- 3) efekt inwestycji,
- 4) całkowitą wartość kosztorysową inwestycji.
- 5) środki na finansowanie inwestycji, w tym kredyt bankowy objęty gwarancją, o której mowa w art. 23, oraz dotację z budżetu państwa,
- 6) nakłady inwestycyjne w roku budżetowym oraz planowane środki na ich finansowanie, w tym dotację z budżetu państwa.

3. Rada Ministrów określa w każdym przypadku zasady postępowania z inwestycjami wyłączonymi z wykazu inwestycji centralnych.

Art. 28. 1. Inwestycje państwowych jednostek i zakładów budżetowych są finansowane, z zastrzeżeniem ust. 3, ze środków budżetu państwa. Inwestycje te mogą być finansowane również ze środków pozabudżetowych w zakresie określonym w przepisach dotyczących tych środków.

2. Inwestycje gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych są finansowane jako inwestycje tych jednostek.

3. Zakładowe inwestycje mieszkaniowe i socjalne są finansowane ze środków i według zasad określonych w odrębnych przepisach.

Art. 29. 1. Wysokość wydatków na finansowanie inwestycji powinna być określona w projekcie budżetu na poziomie zapewniającym terminowe wykonanie inwestycji.

2. Środki z budżetu oraz środki pozabudżetowe na inwestycje są przekazywane przez dysponentów tych środków na rachunek bankowy, z którego jest finansowana inwestycja, w okresach i kwotach umożliwiającym inwestorowi terminowe regulowanie zobowiązań.

3. Środki finansowe zgromadzone na rachunku, o którym mowa w ust. 2, nie wykorzystane w danym roku, przechodzą na rok następnym.

4. Dysponenci części budżetu państwa prowadzą ewidencję stanu zaangażowania tego budżetu w finansowanie inwestycji rozpoczętych.

5. Środki z budżetu otrzymane przez podmiot gospodarczy na finansowanie inwestycji podlegają zwrotowi, jeżeli podmiot gospodarczy w danym roku nie przeznaczy środków własnych na finansowanie tej inwestycji co najmniej w kwocie planowanej w wykazie, o którym mowa w art. 27 ust. 2.

Art. 30. Minister Finansów w porozumieniu z Ministrem — Kierownikiem Centralnego Urzędu Planowania, w drodze rozporządzenia, określi szczegółowe zasady planowania i finansowania inwestycji, na które są przeznaczane dotacje z budżetu państwa.

Rozdział 4

Opracowywanie i uchwalanie budżetu państwa

Art. 31. 1. Minister — Kierownik Centralnego Urzędu Planowania wspólnie z Ministrem Finansów oraz zainteresowanymi ministrami opracowują projekt założeń polityki społeczno-gospodarczej, który po uchwaleniu przez Radę Ministrów przedkładany jest Sejmowi i Senatowi w terminie do 30 września, a Sejm w terminie do 20 października uchwała założenia polityki społeczno-gospodarczej.

2. Jeżeli Sejm nie uchwali założeń w terminie określonym w ust. 1, to rząd przedstawi projekt ustawy budżetowej w oparciu o przedstawione założenia.

3. Minister Finansów:

- 1) określa szczegółowe zasady, tryb i terminy opracowania materiałów do projektu budżetu państwa; materiały do projektu poszczególnych części budżetu opracowują właściwi ministrowie, z wyjątkiem rozliczeń przedsiębiorstw z budżetem z tytułu podatków i dotacji,
- 2) włącza do projektu budżetu państwa dochody i wydatki Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Trybunału Konstytucyjnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, Najwyższej Izby Kontroli oraz Państwowej Inspekcji Pracy,

3) opracowuje projekt ustawy budżetowej, który wraz z uzasadnieniem oraz wykazem spraw spornych przedkłada Radzie Ministrów,

4) ustala, w trybie określonym w odrębnej ustawie, proponowane subwencje ogólne dla gmin i zbiorczą kwotę tych subwencji włącza do projektu budżetu państwa,

5) włącza do projektu budżetu państwa wydatki związane z gwarancjami udzielonymi przez Radę Ministrów lub Ministra Finansów i zobowiązaniami Skarbu Państwa wynikającymi z ustaw.

Art. 32. Minister Finansów, w terminie określonym w art. 33 ust. 1, podaje poszczególnym gminom do wiadomości roczne kwoty subwencji ogólnych, przyjęte do projektu ustawy budżetowej.

Art. 33. 1. Rada Ministrów uchwała projekt ustawy budżetowej i wraz z uzasadnieniem przedstawia go Sejmowi i Senatowi w terminie do dnia 15 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy.

2. Ministrowie przedstawiają właściwym komisjom sejmowym, na ich żądanie, dodatkowe informacje i wyjaśnienia.

3. W przypadku gdy Rada Ministrów z ważnych przyczyn nie może przedstawić Sejmowi i Senatowi projektu ustawy budżetowej w terminie określonym w ust. 1, jest obowiązana przedstawić w tym terminie projekt ustawy o prowizorium budżetowym wraz z uzasadnieniem.

4. Prowizorium budżetowe, o którym mowa w ust. 3, powinno zawierać niezbędne dane o dochodach i wydatkach budżetu państwa na rok budżetowy lub na określoną jego część, w układzie i szczegółowości umożliwiającej funkcjonowanie państwowych jednostek budżetowych i zakładów budżetowych do czasu uchwalenia ustawy budżetowej oraz upoważnienie do zaciągania kredytu bankowego.

5. W przypadku gdy przed rozpoczęciem roku budżetowego nie została uchwalona ustawa budżetowa lub ustawa o prowizorium budżetowym, podstawą gospodarki finansowej państwa, w tym również określenia wysokości stawek należności budżetowych, jest, do czasu uchwalenia odpowiedniej ustawy, przedstawiony Sejmowi jeden z projektów ustaw, o których mowa w ust. 1 i 3.

6. Informację o wysokości stawek należności budżetowych ujętych w projekcie ustawy budżetowej ogłasza Minister Finansów w drodze obwieszczenia przed rozpoczęciem roku, w którym należności te są wymagalne.

Art. 34. 1. Ustawa budżetowa określa:

- 1) dochody budżetu państwa w podziale na ważniejsze źródła tych dochodów,
- 2) wydatki budżetu państwa w podziale na poszczególne części obejmujące jednostki wymienione w art. 9 ust. 2 i 3, a w ramach części — w przekroju działów klasyfikacji budżetowej,
- 3) podział kwot, o których mowa w art. 6 ust. 1, na działy i województwa,

- 4) wydatki budżetu państwa na zadania zlecone gminom w podziale na ministerstwa zlecające te zadania i na poszczególne działy klasyfikacji budżetowej oraz dochody związane z tymi zadaniami,
- 5) nadwyżkę dochodów nad wydatkami budżetu państwa i przewidywane jej przeznaczenie lub niedobór budżetu państwa oraz źródła jego pokrycia,
- 6) kwotę subwencji ogólnych dla gmin w ujęciu zbiorczym,
- 7) kierunki prywatyzacji majątku państwowego oraz przeznaczenie środków uzyskanych z tego tytułu,
- 8) wielkość przyrostu zadłużenia z tytułu udzielonych kredytów.

2. Ustawa budżetowa obejmuje również:

- 1) zestawienie dochodów i wydatków państwowych jednostek gospodarki pozabudżetowej,
- 2) plany dochodów i wydatków poszczególnych państwowych funduszy celowych,
- 3) limity zatrudnienia (etatów), w wypadku gdy zamierza się im nadać charakter dyrektywny.

3. Do projektu ustawy budżetowej załączą się uzasadnienie zawierające:

- 1) przewidywane wykonanie budżetu państwa za rok poprzedzający rok budżetowy,
- 2) prognozy dotyczące podstawowych wielkości makroekonomicznych (produkcja, zatrudnienie, dochód narodowy, obroty handlu zagranicznego, inwestycje, spożycie, ceny, przychody i wydatki ludności oraz koszty, akumulacja finansowa i zysk jednostek gospodarczych),
- 3) objaśnienie założeń projektu budżetu państwa,
- 4) bilans finansów sektora publicznego,
- 5) bilans płatniczy,
- 6) prognozę stanu należności i zobowiązań Skarbu Państwa na początek i koniec roku budżetowego oraz szacunek zaangażowania budżetu państwa, związanego z inwestycjami finansowanymi ze środków budżetowych i z tytułu gwarancji udzielonych na spłaty kredytów bankowych wraz z odsetkami.

Art. 35. Minister Finansów zawiadamia gminy o ostatecznej wysokości przyznanej subwencji ogólnej w terminie 7 dni od ogłoszenia ustawy budżetowej.

Art. 36. 1. Dysponenci części budżetowych ustalają i przedstawiają Ministrowi Finansów układ wykonawczy ich budżetów w granicach kwot wynikających z ustawy budżetowej w terminie 14 dni od ogłoszenia ustawy budżetowej.

2. Po ustaleniu kwot dochodów i wydatków dla poszczególnych budżetów wojewodów, o których mowa w art. 6 ust. 1, wojewodowie opracowują układ wykonawczy budżetów w terminie 14 dni od ogłoszenia ustawy budżetowej.

3. Dysponenci części budżetowych ustalają i przedstawiają Ministrowi Finansów układ wykonawczy dochodów i wydatków w zakresie zadań administracji rządowej zleconych gminom, w terminie określonym w ust. 1.

4. Układy wykonawcze budżetu, o których mowa w ust. 1—3, należy opracowywać w podziale na działy i rozdziały klasyfikacji budżetowej, z wyodrębnieniem dotacji z budżetu, wydatków na wynagrodzenia, inwestycji oraz innych wydatków, których wysokość określona została dyrektywnie na podstawie odrębnych przepisów.

5. Minister Finansów może, w uzasadnionych przypadkach, zwiększyć szczegółowość układu wykonawczego budżetu, o którym mowa w ust. 4.

6. Dysponenci części budżetowych oraz wojewodowie dokonują podziału na poszczególne jednostki ogólnych kwot dochodów i wydatków wynikających z układu wykonawczego ich budżetu, w celu zapewnienia zgodności planów finansowych państwowych jednostek budżetowych i gospodarki pozabudżetowej z ustawą budżetową.

7. Dysponenci części budżetowych, z zastrzeżeniem art. 70 ust. 1, oraz wojewodowie, przekazując poszczególnym jednostkom ogólną kwotę wydatków budżetowych, mogą wyodrębnić tylko dotacje z budżetu, wydatki na wynagrodzenia, inwestycje oraz inne wydatki, których wysokość określona została dyrektywnie na podstawie odrębnych przepisów.

8. Zasady, tryb i terminy opracowania planów finansowych jednostek, o których mowa w ust. 6, określają przepisy w sprawie zasad i trybu wykonywania budżetu państwa oraz w sprawie zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych i środków specjalnych.

Rozdział 5

Opracowywanie i uchwalanie budżetu gminy

Art. 37. 1. Dochody budżetu gminy planuje się i uchwała co najmniej w podziale według ważniejszych źródeł.

2. Wydatki budżetu gminy planuje się i uchwała co najmniej w układzie działów klasyfikacji budżetowej.

Art. 38. 1. Zarząd gminy opracowuje plan finansowy dla zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminie, przyjmując jako podstawę dla tego planu kwotę dotacji przyznanych na ten cel w danym roku kalendarzowym.

2. Plan finansowy, o którym mowa w ust. 1, opracowuje się zbiorczo dla wszystkich zadań zleconych przez ministrów w podziale na działy, rozdziały i paragrafy dochodów oraz wydatków.

3. Minister Finansów określa szczegółowe zasady, tryb i terminy opracowywania planów finansowych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej oraz przekazywania gminom dotacji celowych na realizację tych zadań.

Rozdział 6

Wykonywanie budżetu

Art. 39. 1. Rada Ministrów sprawuje ogólny nadzór nad wykonywaniem budżetu państwa i może wydawać wytyczne dla organów administracji państwowej w sprawie zasad realizacji tego budżetu.

2. Minister Finansów sprawuje ogólną kontrolę realizacji dochodów i wydatków budżetu państwa oraz utrzymania równowagi budżetowej, określanych corocznie ustawą budżetową.

3. Dysponenci części budżetowych i wojewodowie sprawują nadzór i kontrolę nad całością gospodarki finansowej podległych im jednostek organizacyjnych.

Art. 40. 1. Upoważnia się Ministra Finansów do:

- 1) zaciągania kredytów w bankach,
- 2) emisji obligacji i bonów skarbowych,
- 3) nabywania i zbywania nieskarbowych papierów wartościowych.

2. Ustawa budżetowa określa dopuszczalne zadłużenie z tytułu kredytów, o których mowa w ust. 1 pkt 1, i źródła spłaty kredytów wraz z odsetkami oraz wielkość emisji, o której mowa w ust. 1 pkt 2.

3. Ustawa budżetowa może wprowadzić ograniczenie nabywania i zbywania nieskarbowych papierów wartościowych.

Art. 41. 1. Realizacja dochodów i wydatków budżetowych w poszczególnych częściach budżetu państwa należy do właściwości ministrów i wojewodów oraz jednostek im podległych.

2. Ministrowie i wojewodowie dokonują okresowych ocen przebiegu wykonania zadań oraz dochodów i wydatków przez podległe im jednostki organizacyjne oraz podejmują w razie potrzeby działania zmierzające do prawidłowego wykonywania budżetu.

Art. 42. 1. W toku wykonywania budżetu obowiązują następujące zasady gospodarki finansowej:

- 1) pełna realizacja zadań następuje w terminach określonych przepisami,
- 2) realizacja dochodów budżetowych następuje na zasadach i w terminach wynikających z obowiązujących przepisów,
- 3) dokonywanie wydatków budżetowych następuje w granicach kwot określonych w budżecie, zgodnie z planowanym ich przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny,
- 4) zlecanie zadań powinno następować na zasadzie wyboru najbardziej korzystnej oferty wykonania,
- 5) wydatki nieprzewidziane, których obowiązkowe płatności wynikają z tytułów egzekucyjnych, mogą być pokrywane z budżetu bez względu na poziom środków finansowych zaplanowanych na ten cel; powinny one być zrefundowane w trybie przeniesień wydatków z innych podziałek klasyfikacji budżetowej lub z rezerw,
- 6) przeniesienia wydatków budżetowych w budżecie państwa mogą być dokonywane na zasadach i w zakresie określonych w art. 45 i 46,
- 7) zwiększanie planowanych wydatków budżetowych może się odbywać w granicach planowanych rezerw, o których mowa w art. 4,

8) dotacje celowe przyznane gminom na realizację zadań zleconych, nie wykorzystane w danym roku, podlegają zwrotowi do budżetu państwa w części, w jakiej zadanie nie zostało wykonane.

2. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, ustala szczegółowe zasady i tryb wykonywania budżetu państwa.

Art. 43. 1. Blokowanie planowanych wydatków budżetowych powinno być stosowane w przypadku stwierdzenia niegospodarności w określonych jednostkach, opóźnień w realizacji zadań, nadmiaru posiadanych środków lub naruszenia zasad gospodarki finansowej, o których mowa w art. 42 ust. 1.

2. Decyzje o blokowaniu planowanych wydatków, w przypadkach określonych w ust. 1, podejmują:

- 1) ministrowie w zakresie ich części budżetu państwa,
- 2) wojewodowie w zakresie ich budżetów i organów im podległych oraz Minister Finansów w zakresie całego budżetu państwa,
- 3) rada gminy w zakresie całego budżetu gminy.

Art. 44. 1. Blokowanie na czas oznaczony planowanych wydatków budżetu państwa może być stosowane w przypadku zagrożenia planowanego stanu równowagi budżetowej.

2. Decyzję o blokowaniu wydatków, o których mowa w ust. 1, podejmuje Rada Ministrów po uzyskaniu pozytywnej opinii komisji sejmowej właściwej do spraw budżetu.

Art. 45. 1. Przeniesienia planowanych wydatków budżetowych między działami lub częściami mogą być dokonywane przez Ministra Finansów tylko w celu wykonania ustaw.

2. Minister Finansów, za zgodą zainteresowanych ministrów, może przenosić wydatki między częściami budżetu państwa w obrębie jednego działu.

3. Ministrowie i wojewodowie mogą dokonywać przeniesień planowanych wydatków budżetowych między rozdziałami klasyfikacji budżetowej w ramach danej części i działu budżetu państwa oraz przekazywać niektóre upoważnienia jednostkom podległym.

4. Ograniczenia wynikające z ust. 1—3 nie mają zastosowania do przeniesień wydatków z rezerw budżetu państwa, o których mowa w art. 4.

5. Przeniesienia wydatków budżetowych nie mogą zwiększać ustalonej w planie łącznej kwoty wydatków na wynagrodzenia oraz innych wydatków, którym na podstawie odrębnych przepisów nadano charakter dyrektywny.

6. Ograniczenia wymienione w ust. 5 nie dotyczą przeniesień spowodowanych koniecznością sfinansowania wydatków wynikających z ustaw.

Art. 46. 1. Rada Ministrów dysponuje ogólną rezerwą budżetową na wydatki nieprzewidziane.

2. Rada Ministrów może upoważnić Prezesa Rady Ministrów i Ministra Finansów do dysponowania rezerwą budżetową do wysokości określonych kwot.

3. Rezerwami celowymi, o których mowa w art. 4 ust. 2 i 3, dysponuje, z zastrzeżeniem ust. 4, Minister Finansów.

4. Rezerwą celową na wzrost wynagrodzeń w sferze budżetowej, ustalaną na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o kształtowaniu środków na wynagrodzenia w sferze budżetowej (Dz. U. Nr 4, poz. 24, Nr 48, poz. 261 i Nr 64, poz. 389 oraz z 1990 r. Nr 71, poz. 417), dysponuje Rada Ministrów.

5. Środkami na naukę, o których mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3, dysponuje Minister — Kierownik Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń.

Art. 47. Rada gminy może upoważnić zarząd gminy do dokonywania określonych zmian w budżecie gminy, z wyjątkiem przeniesień wydatków między działami.

Art. 48. 1. Nie zrealizowane kwoty planowanych wydatków budżetowych wygasają z upływem roku budżetowego.

2. Rada Ministrów ustala wykaz wydatków, do których nie stosuje się zasady określonej w ust. 1.

Art. 49. 1. Przedstawiane Radzie Ministrów projekty ustaw, rozporządzeń i uchwał, których skutkiem finansowym może być zwiększenie wydatków z budżetu państwa lub zmniejszenie dochodów budżetowych, wymagają określenia wysokości tych skutków i uprzedniego zaopiniowania projektów przez Ministra Finansów.

2. Wydanie przez naczelny lub centralny organ administracji państwowej aktu normatywnego wywołującego skutki finansowe dla budżetu państwa, nie przewidziane w danej części budżetowej, wymaga porozumienia z Ministrem Finansów.

Art. 50. 1. Obsługę bankową budżetu państwa wykonuje Narodowy Bank Polski.

2. Obsługa bankowa, o której mowa w ust. 1, obejmuje obsługę rachunków budżetu państwa i państwowych funduszy celowych; obejmuje ona również sporządzanie sprawozdawczości z wykonania budżetu państwa w zakresie uzgodnionym przez Ministra Finansów z Prezesem Narodowego Banku Polskiego.

3. Obsługa bankowa jednostek gospodarki pozabudżetowej wykonywana jest przez dowolne banki.

4. Obsługa bankowa prowadzona jest w ramach umowy rachunku bankowego i obowiązujących norm prawnych.

Art. 51. Minister Finansów określa:

- 1) w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Statystycznego zasady i terminy sporządzania sprawozdawczości budżetowej,
- 2) w drodze rozporządzenia, zasady prowadzenia rachunkowości przez państwowe jednostki budżetowe, jednostki gospodarki pozabudżetowej, państwowe fundusze celowe oraz gminy i ich jednostki organizacyjne.

Rozdział 7

Kontrola wykonania budżetu

Art. 52. 1. Wykonanie budżetu państwa podlega kontroli Sejmu.

2. Wykonanie budżetu gminy podlega kontroli rady gminy.

Art. 53. 1. Minister Finansów przedstawia komisji sejmowej właściwej do spraw budżetu i Najwyższej Izbie Kontroli okresową informację o przebiegu wykonania budżetu państwa za pierwsze półrocze w terminie 30 dni po upływie okresu sprawozdawczego.

2. Zarząd gminy przedstawia radzie gminy i regionalnej izbie obrachunkowej informację o przebiegu wykonania budżetu gminy za I półrocze w terminie 30 dni po upływie okresu sprawozdawczego.

Art. 54. 1. Rada Ministrów przedstawia Sejmowi i Najwyższej Izbie Kontroli coroczne sprawozdanie z wykonania budżetu państwa do dnia 31 maja roku następującego po upływie roku budżetowego wraz ze sprawozdaniem o dochodach i wydatkach dotyczących zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminom oraz zbiorczą informację o wykonaniu budżetów gmin.

2. Sprawozdanie z wykonania budżetu państwa zawiera:

- 1) ocenę realizacji założeń polityki społeczno-gospodarczej wraz z podstawowymi wskaźnikami produkcji, zatrudnienia, dochodu narodowego, obrotów handlu zagranicznego, inwestycji, spożycia, cen i płac, ocenę finansów jednostek gospodarczych, przychodów i wydatków pieniężnych ludności, bilansu finansowego sektora publicznego oraz bilansu płatniczego,
- 2) dochody i wydatki wynikające z zamknięć rachunków budżetu państwa, sporządzone według szczegółowości i układu ustawy budżetowej,
- 3) dochody i wydatki dotyczące zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminom,
- 4) dochody i wydatki gospodarki pozabudżetowej oraz państwowych funduszy celowych,
- 5) część objaśniającą wykonanie budżetu państwa, z uwzględnieniem różnic między budżetem uchwalonym a wykonanym.

3. Informacja o wykonaniu budżetów gmin powinna zawierać zestawienie dochodów i wydatków wynikające z zamknięć rachunków budżetów gmin, sporządzone w układzie działowym.

4. Rada Ministrów ustala zakres i formę zbiorczej informacji o wykonaniu budżetów gmin, o której mowa w ust. 1.

5. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, stanowi podstawę do sformułowania przez komisję sejmową właściwą do spraw budżetu wniosku o udzielenie Rządowi przez Sejm absolutorium za dany rok budżetowy.

Art. 55. 1. Zarząd gminy opracowuje roczne sprawozdanie z wykonania budżetu gminy w układzie według działów, rozdziałów i paragrafów oraz odrębne sprawozdanie z wykonania planów finansowych zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminie w tej samej szczegółowości.

2. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, wójt lub burmistrz przesyła regionalnej izbie obrachunkowej i właściwemu wojewódzkiemu urzędowi statystycznemu.

3. Zbiorcze roczne sprawozdanie z wykonania budżetów gmin oraz odrębne sprawozdanie z wykonania zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminom opracowuje Główny Urząd Statystyczny.

4. Minister Finansów w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Statystycznego określa formę i terminy sporządzania sprawozdań, o których mowa w ust. 1—3.

5. Rada gminy rozpatruje sprawozdanie z wykonania budżetu gminy w terminie do dnia 30 kwietnia po roku sprawozdawczym i podejmuje decyzję w sprawie udzielenia absolutorium zarządowi.

Art. 56. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa prawa i obowiązki głównego księgowego budżetu państwa, głównych księgowych budżetów resortów, państwowych jednostek budżetowych, zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych oraz głównych księgowych (skarbników) gmin.

Rozdział 8

Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny budżetowej

Art. 57. 1. Naruszeniem dyscypliny budżetowej jest:

- 1) zaniechanie ustalenia należności budżetowych albo ustalenie ich lub dochodzenie poniżej sumy wynikającej z prawidłowego obliczenia oraz niezgodne z przepisami ich umarzanie, odpisywanie lub dopuszczanie do przedawnienia,
- 2) przekroczenie wydatków budżetowych przewidzianych w planie finansowym jednostki wykonującej budżet,
- 3) przekroczenie uprawnień do dokonywania zmian w budżecie lub w planie finansowym jednostek i zakładów budżetowych,
- 4) zaniechanie przeprowadzenia i rozliczenia inwentaryzacji lub dokonanie inwentaryzacji w sposób niezgodny ze stanem rzeczywistym,
- 5) niezgodne z przeznaczeniem wykorzystanie dotacji z budżetu lub państwowych funduszy celowych,
- 6) niezgodne z przeznaczeniem wykorzystanie państwowych funduszy celowych,
- 7) niedokonanie pełnych i terminowych wpłat do budżetu przez zakłady budżetowe, gospodarstwa pomocnicze i jednostki budżetowe w zakresie działalności finansowanej w formie środków specjalnych.

2. Nie stanowi naruszenia dyscypliny budżetowej działanie określone w ust. 1 pkt 2, 3 i 6, podjęte w interesie społecznym, wyłącznie w celu zapobieżenia szkodzie lub

usunięcia takiej szkody albo skutków spowodowanych zdarzeniami losowymi.

3. Przepisy ust. 1 i 2 nie mają zastosowania do należności objętych ustawą o zobowiązaniach podatkowych oraz do należności celnych pobieranych w ruchu osobowym.

Art. 58. Odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny budżetowej podlegają osoby winne naruszeń określonych w art. 57.

Art. 59. Przepisów o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny budżetowej nie stosuje się, jeżeli:

- 1) łączna kwota należności uszczuplonych wskutek naruszeń określonych w art. 57 nie przekracza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce społecznej, ogłoszonego przez Główny Urząd Statystyczny przed dniem wydania orzeczenia przez komisję orzekającą,
- 2) łączna kwota przekroczenia wydatków budżetowych przewidzianych w planie finansowym jednostki wykonującej budżet jest niższa od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce społecznej.

Art. 60. 1. Osoba winna naruszenia dyscypliny budżetowej ponosi odpowiedzialność zarówno w razie naruszenia dyscypliny budżetowej z winy umyślnej, jak i z winy nieumyślnej.

2. Winę umyślną i nieumyślną ocenia się według przepisów Kodeksu wykroczeń.

Art. 61. 1. Pracownik, który otrzymał do wykonania polecenie naruszające dyscyplinę budżetową, nie ponosi odpowiedzialności, jeżeli przed wykonaniem polecenia zgłosił pisemnie swojemu przełożonemu odpowiednie zastrzeżenie i pomimo tego zastrzeżenia otrzymał pisemne potwierdzenie polecenia; w tym przypadku odpowiedzialność ponosi kierownik jednostki lub inny przełożony pracownika, który wydał takie polecenie. Pisemne polecenie nie zwalnia pracownika od odpowiedzialności w przypadku, gdy wykonanie polecenia stanowi przestępstwo lub wykroczenie.

2. Kierownik jednostki lub inny przełożony pracownika ponosi odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny budżetowej także w przypadku dopuszczenia do naruszenia dyscypliny budżetowej przez zaniedbanie obowiązków w zakresie nadzoru.

Art. 62. 1. Karami za naruszenie dyscypliny budżetowej są: upomnienie, nagana lub kara pieniężna. Karę pieniężną wymierza się do wysokości trzykrotnej kwoty przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce społecznej, ogłoszonego przez Główny Urząd Statystyczny przed dniem wydania orzeczenia przez komisję orzekającą.

2. Przy wymiarze kary bierze się pod uwagę rodzaj i stopień winy oraz skutki naruszenia dyscypliny budżetowej. W przypadku winy umyślnej oraz w przypadku, gdy osoba winna była już karana za naruszenie dyscypliny budżetowej, wymierza się karę nagany lub karę pieniężną.

3. Jeżeli obwiniony dopuścił się kilku czynów, a sprawa o te czyny jest objęta jednym postępowaniem, wymierza się obwinionemu jedną karę łączną za wszystkie czyny.

Art. 63. 1. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny budżetowej jest niezależna od odpowiedzialności karnej, karnej skarbowej lub innej odpowiedzialności określonej przepisami prawa, z zastrzeżeniem przepisów ust. 2—4.

2. W razie wszczęcia postępowania karnego lub karnego skarbowego w związku z przestępstwem stanowiącym równocześnie naruszenie dyscypliny budżetowej, postępowanie o naruszenie dyscypliny budżetowej zawieszają się do czasu zakończenia postępowania karnego lub karnego skarbowego.

3. W razie prawomocnego skazania za przestępstwo stanowiące również naruszenie dyscypliny budżetowej, wszczęte postępowanie o naruszenie dyscypliny budżetowej podlega umorzeniu; nie podlegają ściągnięciu wymierzone i nie ściągnięte kary pieniężne.

4. Postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej nie wszczyna się, a wszczęte umarza, jeżeli za ten sam czyn zostało wszczęte wobec pracownika postępowanie dyscyplinarne na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 64. 1. Nie można wydać orzeczenia o karze za naruszenie dyscypliny budżetowej, jeżeli od końca roku, w którym ujawniono naruszenie dyscypliny budżetowej, upłynął rok lub jeżeli od naruszenia dyscypliny budżetowej upłynęły trzy lata.

2. Nie można wykonać kary za naruszenie dyscypliny budżetowej, jeżeli od dnia uprawomocnienia się orzeczenia upłynął rok. Przedawnienie wykonania kary pieniężnej nie biegnie w okresie odroczenia tej kary lub jej spłaty w ustalonych ratach.

3. Zatarcie kary za naruszenie dyscypliny budżetowej następuje z mocy prawa, jeżeli od wykonania kary lub jej przedawnienia upłynęły dwa lata.

Art. 65. 1. Postępowanie w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej jest dwuinstancyjne.

2. Organami orzekającymi w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej są:

- 1) resortowe komisje orzekające przy ministrze,
- 2) komisje orzekające przy regionalnych izbach obrachunkowych,
- 3) Główna Komisja Orzekająca przy Ministrze Finansów, jako organ drugiej instancji.

Art. 66. 1. W skład komisji orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej wchodzi: przewodniczący, jego zastępcy i od trzech do pięciu członków. Kadencja komisji trwa 4 lata.

2. Przewodniczącym resortowej komisji orzekającej jest jeden z podsekretarzy stanu. Przewodniczącego, jego zastępców i członków komisji powołuje i odwołuje właściwy minister.

3. Przewodniczącym Głównej Komisji Orzekającej powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Finansów, a zastępców przewodniczącego tej komisji i jej członków powołuje i odwołuje Minister Finansów.

4. Tryb powołania komisji, o których mowa w art. 65 ust. 2 pkt 2, oraz ich skład określi ustawa o regionalnych izbach obrachunkowych.

Art. 67. 1. Komisje orzekają w składzie trzech osób.

2. Przewodniczący komisji orzekającej wyznacza spośród osób wchodzących w skład komisji przewodniczącego zespołu orzekającego i dwóch członków.

3. Członkowie komisji orzekających są w zakresie orzekania niezawiśli i podlegają tylko ustawom.

Art. 68. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa zakres działania organów orzekających w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej i tryb postępowania przed nimi oraz zasady powoływania i tryb działania rzeczników dyscypliny budżetowej.

Art. 69. Organy orzekające w sprawach o naruszenie dyscypliny budżetowej, ich skład i tryb postępowania przed nimi oraz zasady powoływania i tryb działania rzeczników dyscypliny budżetowej w Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i w innych jednostkach budżetowych podległych naczelnym organom władzy państwowej lub przez nich nadzorowanych określają odpowiednio Prezydent, Marszałek Sejmu i Marszałek Senatu.

Rozdział 9

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 70. 1. Ministrowie Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych, w porozumieniu z Ministrem Finansów, mogą ustalić szczególne zasady gospodarki finansowej podległych tym ministrom państwowych jednostek budżetowych i jednostek gospodarki pozabudżetowej oraz klasyfikację dochodów i wydatków budżetowych, zasady rachunkowości budżetowej, odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny budżetowej.

2. Minister Finansów, w porozumieniu z Ministrem—Kierownikiem Urzędu Postępu Naukowo-Technicznego i Wdrożeń, może ustalić szczególne zasady gospodarki finansowej dla jednostek naukowych i badawczo-rozwojowych.

Art. 71. 1. Państwowe jednostki organizacyjne, prowadzące gospodarkę finansową na podstawie art. 13 ustawy z dnia 3 grudnia 1984 r. — Prawo budżetowe (Dz. U. Nr 56, poz. 283, z 1985 r. Nr 59, poz. 296, z 1986 r. Nr 42, poz. 202, z 1987 r. Nr 33, poz. 181, z 1988 r. Nr 19, poz. 131, Nr 41, poz. 325 oraz z 1989 r. Nr 6, poz. 32 i Nr 34, poz. 178), dla których nie można zastosować form gospodarki finansowej wymienionych w art. 14—16, stosują formy przewidziane dla przedsiębiorstw lub spółek, chyba że odrębne ustawy stanowią inaczej.

2. Wybór formy gospodarki finansowej, o której mowa w ust. 1, należy do ministrów nadzorujących te jednostki.

3. Na okres przejściowy, do czasu przyjęcia przez Sejm ustawy o radiofonii i telewizji, obowiązuje dotychczasowy system finansowy dla państwowej jednostki organizacyjnej „Polskie Radio i Telewizja”, wynikający z przepisów szczególnych.

Art. 72. Ustawy budżetowe mogą ustalać również środki na finansowanie inwestycji oraz na spłatę kredytów bankowych i odsetek od tych kredytów inne niż określone w art. 26 ust. 1, jeżeli środki te zostały przed dniem 1 stycznia 1991 r. przyznane przez Radę Ministrów lub objęte gwarancjami przez Ministra Finansów na podstawie jej upoważnienia.

Art. 73. Przepisy art. 42 ust. 1 pkt 1—5 i pkt 8, art. 48 i rozdziału 8, w zakresie nie uregulowanym innymi ustawami, stosuje się odpowiednio do gmin i ich związków, przy czym uprawnienia, które w odniesieniu do budżetu państwa przysługują:

- 1) Radzie Ministrów — w odniesieniu do budżetu gminy przysługują radzie gminy,
- 2) ministrom i wojewodom — w odniesieniu do budżetu gminy przysługują zarządowi gminy.

Art. 74. W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95, Nr 32, poz. 191, Nr 34, poz. 199, Nr 43, poz. 253 i Nr 89, poz. 518) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 54 w ust. 2 pkt 4 skreśla się;
- 2) w art. 57 po wyrazie „dochodów” kropkę skreśla się i dodaje wyrazy „oraz wpływów z pożyczek krótkoterminowych i obligacji pomniejszych o dokonane spłaty.”;
- 3) w art. 63 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) ogólne zasady procedury budżetowej i gospodarki finansowej w gminach.”.

Art. 75. Traci moc ustawa z dnia 3 grudnia 1984 r. — Prawo budżetowe (Dz. U. Nr 56, poz. 283, z 1985 r. Nr 59,

poz. 296, z 1986 r. Nr 42, poz. 202, z 1987 r. Nr 33, poz. 181, z 1988 r. Nr 19, poz. 131, Nr 41, poz. 325 oraz z 1989 r. Nr 6, poz. 32 i Nr 34, poz. 178).

Art. 76. Do czasu uchwalenia odrębnej ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych zadania tych izb, określone w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95, Nr 32, poz. 191, Nr 34, poz. 199, Nr 43, poz. 253 i Nr 89, poz. 518), wykonują wojewodowie, nie dłużej jednak niż do 31 marca 1991 r.

Art. 77. 1. Do czasu wydania aktów wykonawczych przewidzianych w art. 70 ust. 1, ale nie dłużej niż do 30 czerwca 1991 r., obowiązują dotychczasowe akty wykonawcze.

2. Jednostki organizacyjne dróg publicznych, podległe Ministrowi Transportu i Gospodarki Morskiej, do dnia 30 czerwca 1991 r. mogą prowadzić gospodarkę finansową według dotychczasowych zasad.

Art. 78. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1991 r., z tym że do przygotowania i opracowania projektów budżetu państwa i budżetów gmin na 1991 r. stosuje się przepisy niniejszej ustawy, z wyjątkiem art. 31 ust. 1 i 2, art. 32 i art. 33 ust. 1.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*